

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2212/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.20.685/2023/11. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján a Fővárosi Törvényszék 31.P.23.437/2019/92/II. számú elsőfokú és a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.319/2022/32. számú másodfokú ítéletére is kiterjedően a Kúria Pfv.II.20.685/2023/11. számú felülvizsgálati ítélete alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panasz az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó és az előzményi ügy felperesének (a továbbiakban: felperes) 1978. július 29-én kötött házasságát a Szegedi Járásbíróság 2019. január 22. napján kelt, 14.P.21.389/2018/8. számú ítéletével felbontotta és a felek egyező nyilatkozata alapján megállapította, hogy házassági életközösség a házasságkötéstől 2017. október 15. napjáig állt fenn. A felek – bár vagyoni viszonyaik a házassági életközösség időtartamára történő rendezése érdekében házassági vagyoni szerződést nem kötöttek – az életközösség ideje alatt jövedelmüket és bevételeiket külön kezelték. Közös tevékenységük a Polifact Kft. működtetése volt, amelyben az indítványozó végzett környezetvédelmi szakértői tevékenységet, az ügyvezetői feladatokat 2010–2021 között pedig a felperes látta el.
- [4] 2.2. A Fővárosi Törvényszék 2022. január 31. napján kelt, 31.P.23.437/2019/92/II. számú ítéletével a házastársi közös vagyont megosztotta, s az indítványozót 14 356 500 forint értékkiegyenlítés megfizetésére kötelezte. Az ítélet indokolása –

utalva a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 459. § (2) bekezdésére – rögzítette, hogy a bontóperben megállapításra került a házassági életközösség időtartama (kezdő és végső időpontja), ezért az indítványozó előadását, miszerint az életközösség már 2009-ben megszűnt, nem fogadta el. Megállapította, hogy a felek vagyoni viszonyaira a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 4:34. §-a alapján házassági vagyoni szerződés hiányában a törvényes vagyoni rendszer irányadó.

- [5] 2.3. A Fővárosi Ítéltábla 2023. április 6. napján kelt, 17.Pf.20.319/2022/32. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az indítványozót terhelő értékkiegyenlítés összegét 2 515 500 forintra leszállította, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta. A másodfokú döntés rögzítette, hogy a házassági bontóperben hozott ítélet anyagi jogereje miatt az indítványozó az életközösség megszűnésének időpontját a Pp. 360. § (1) bekezdése alapján nem vitathatja.
- [6] 2.4. A jogerős ítélettel szemben az indítványozó és a felperes is felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a jogszabályoknak megfelelő új ítélet meghozatalát, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra utasítását és új határozat meghozatalát kérte. A Kúria 2023. július 12. napján kelt, Pfv.II.20.685/2023/4. számú végzésével a jogerős ítélet végrehajthatóságát a felülvizsgálati kérelem elbírálásáig felfüggesztette, majd a 2024. január 16. napján kelt, Pfv.II.20.685/2023/11. számú felülvizsgálati ítéletével a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelmekkel támadott rendelkezéseit hatályában fenntartotta. A Kúria megállapította, hogy az indítványozó elsődleges felülvizsgálati kérelme nem tartalmazott a Kúria döntésére irányuló határozott kérelmet, ezért érdemi elbírálásra nem alkalmas. A másodlagos felülvizsgálati kérelem tekintetében arra jutott, hogy megsértett jogszabályhely hiányában a másodfokú bíróság mérlegelése nem vizsgálható felül, a tisztességes eljárás sérelmét állító része pedig nem felel meg a Pp. 413. § (1) bekezdésében rögzített követelményeknek.
- [7] 2.5. A fenti előzmények után előterjesztett alkotmányjogi panaszában az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásában foglalt egyes deklarációk, az Alaptörvény R) cikk (1)–(2) bekezdései, a XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jog, a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványainak (*contra legem* jogértelmezés, indokolt bírói döntéshez való jog, törvényes bíróhoz való jog és pártatlan bírósághoz való jog), valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog sérelmére hivatkozva kérte a bírósági döntések alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését.

- [8] Az indítványozó szerint tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére vezet, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelem tartalmi követelményeiről rendelkező a Pp. 413. §-át *contra legem* értelmezte és alkalmazta, amely miatt nem ismerte fel és nem orvosolhatta az ügyben eljáró bíróságok alapjogsértő döntését. Az indítványozó állította, hogy a Kúria és az ügyben eljáró bíróságok nem tettek eleget indokolási kötelezettségüknek, emellett bizonyíték-mérlegelési tevékenységüket is kifogásolta. Olvasatában a kúriai ítélet bizonyíték mérlegelése és indokolása olyan kirívóan egyoldalú és iratellenes, hogy az egyúttal a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét eredményezi. Álláspontja szerint a Kúria nem mutatta be kellő részletességgel azt, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelme miért nem alkalmas az érdemi elbírálásra, sérelmezi továbbá, hogy az ügyben eljáró bíróságok nem adtak számot arról miért nem értékelték a felek között a törvényes vagyoni jogi rendszer kizárásáról szóló megállapodást.
- [9] A törvényes bíróhoz való joga azért sérült, mert a jogerős ítélet végrehajtásának felfüggesztéséről rendelkező végzés és a felülvizsgálati ítélet meghozatala között az eljáró kúriai tanács összetételében és az előadó bíró személyében változás történt, s erről nem kapott tájékoztatást. E körben utalt a pártatlan bírósághoz való jog alkotmányos követelményére is.
- [10] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való joga sérelmét eredményezte, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelmét – a Pp. 413. § (1) bekezdés hivatkozással – érdemben nem vizsgálta. A Pp. 110. § (3) bekezdése alapján a bíróság a fél által előadottakat tartalmuk szerint köteles elbírálni, s tartalma alapján megállapítható volt, hogy a felülvizsgálati kérelem milyen döntés meghozatalára irányult. A felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálása az indítványozó érvelése szerint egyúttal kedvezőbb döntés meghozatalát is eredményezte volna, mivel az első- és másodfokú bíróság az általa előadott tényeket és előterjesztett bizonyítékokat érdemben nem vizsgálta.
- [11] Az indítvány az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásában foglalt egyes deklarációk, az Alaptörvény R) cikk (1)–(2) bekezdései, valamint a XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmét illetően indokolást nem tartalmaz.
- [12] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [13] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó a Kúria felülvizsgálati ítéletét 2024. február 27. napján vette át, az alkotmányjogi panaszát pedig 2024. április 29. napján, azaz a kézbesítést követő 62. napon terjesztette elő. A határidő utolsó napja 2024. április 27. (szombat) munkaszüneti nap volt. Az Ügyrend 28. § (2) bekezdése szerint, ha a határidő utolsó napja munkaszüneti napra esik, a határidő csak az azt követő

legközelebbi munkanapon jár le, ezért a panaszt határidőben benyújtottnak kell tekinteni.

- [14] Az indítványozó jogosult és érintett is, mert a bírósági eljárásban fél volt, saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. A panasz a befogadás jogorvoslatok kimerítésével kapcsolatos feltételének is megfelel, mivel a Kúria ítéletével szemben a jogorvoslat kizárt.
- [15] 3.2. Az Abtv. 27. §-a szerinti az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele, hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a Nemzeti Hitvallás, valamint az Alaptörvény R) cikke nem tartalmaz az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot, ekként azok sérelmére alkotmányjogi panasz nem alapozható {a Nemzeti Hitvallás vonatkozásában lásd például: 3337/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [22]; az R) cikk vonatkozásában: 3201/2023. (V. 5.) AB határozat, Indokolás [22]}.
- [16] Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmére csupán olyan esetben alapítható alkotmányjogi panasz, ha a sérelmesnek vélt bírósági eljárás közigazgatási határozat felülvizsgálata érdekében zajlott {7/2019. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [31]; 3071/2017. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [12]}. A házastársi közös vagyon megosztására irányuló per nem ilyen eljárás, ezért az indítványozó Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított jogai a házassági vagyonjogi perben nem sérülhettek. Erre tekintettel az alkotmányjogi panasz ezen elemének érdemi vizsgálatára az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában írt feltételek hiányában nem volt lehetősége {lásd hasonlóan: 3201/2023. (V. 5.) AB határozat, Indokolás [23]; 3198/2022. (IV. 29.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [17] 3.3. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése értelmében csak a határozott kérelmet tartalmazó alkotmányjogi panasz fogadható be, ezért az Alkotmánybíróság megvizsgálta e feltétel teljesülését is.
- [18] A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak. Az indítvány a határozott kérelem követelményének részben megfelel.
- [19] Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozói jogosultságot megalapozza; az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést; az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit; kifejezett kérelmet tartalmaz arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt.
- [20] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványát jelentő pártatlan bírósághoz való jog és a *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás

tilalmának sérelmét pusztán állítja, de nem tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], illetve nem ad elő alkotmányjogi érveléssel alátámasztott indokolást arra nézve, hogy a bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont].

- [21] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek, ekként nem alkalmas érdemi elbírálásra {3080/2019. (IV. 17.) AB határozat, Indokolás [27]; 3272/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [34]}.
- [22] 4. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [23] 4.1. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is emlékeztet gyakorlatára: „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor.” {3346/2022. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [71]}
- [24] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással kapcsolatban korábbi döntéseiben már megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy a jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {lásd például: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]; 3430/2022. (X. 21.) AB végzés, Indokolás [19]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {elsőként lásd: 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [25] 4.2. A „tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban

szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}.

- [26] Az indítvány a törvényes vagyoni rendszer alkalmazását és ehhez kapcsolódóan az indokolás hiányát kifogásoló elemével összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a bíróságok döntésükben kifejezetten számot adtak arról, hogy miért nem fogadták el az indítványozó érvelését.
- [27] A másodfokú bíróság rámutatott, hogy 1987. július 1. napját megelőzően nem volt lehetőség a törvényes vagyoni rendszertől való eltérésre, azt követően pedig a házassági vagyoni szerződés érvényességi feltétele a felek jognyilatkozatának közokiratba vagy jogi képviselő által ellenjegyzett magánokiratba foglalása volt, amely alaki követelménynek egy esetleges szóbeli megállapodás nem felel meg.
- [28] A Kúria ítéletében kitért arra, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelmének egyes elemei mely okokból nem felelnek meg a Pp. 413. §-ában meghatározott tartalmi követelményeknek {lásd hasonlóan: 3010/2018. (I. 22.) AB végzés, Indokolás [18]}. A Kúria a felülvizsgálati kérelem érdemben elbírálható részét illetően a jogerős ítélet következtetéseivel egyetértett, s emellett, az egyes vagyontárgyak alvagyoni jellegének vizsgálatával is foglalkozott.
- [29] E helyütt utal az Alkotmánybíróság konzekvens gyakorlatára, miszerint azt nem vizsgálhatja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, csak azt értékelheti, hogy a bíróság a döntésében az eljárásban részt vevő feleknek az ügy érdemi, lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálta-e, és értékelő tevékenységéről számot adott-e {lásd hasonlóan: 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]; 3196/2022. (IV. 29.) AB határozat, Indokolás [36]}.
- [30] 4.3. Az indítványozó érvelése szerint a törvényes bíróhoz való jog sérelmét az okozza, hogy a felülvizsgálat érdemében hozott döntést megelőzően az eljáró tanács összetételében és az előadó bíró személyében változás történt. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az eljáró bírói tanács tagjaiban bekövetkezett változás perjogi, törvényességi kérdés, amellyel összefüggésben már rögzítette, hogy: „a törvényes bíróhoz való jog alkotmányos elvéből [...] semmiképpen sem következik az, hogy a bíró személye, vagy – mint jelen esetben – az eljáró tanács összetétele az eljárásra vonatkozó törvényi rendelkezések betartása mellett ne változhatna az eljárás során” {3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [32]}.
- [31] 4.4. Az indítványozó szerint a jogorvoslathoz való joga azért sérült, mert a felülvizsgálati kérelem – tartalmi hiányosságai miatt – egyes elemeit a Kúria érdemben nem vizsgálta.
- [32] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján „[a]z Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog olyan alkotmányos alapjog, amely

tárgyát tekintve a bírói, illetőleg a hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni” {3305/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [72]}. „Az egyes eljárási törvényekben biztosított rendkívüli jogorvoslatok azonban, mint amilyen a felülvizsgálati kérelem is, kívül esnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének védelmi körén {lásd pl. 3120/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [22]}. A jogorvoslathoz való alkotmányos követelmény kizárólag a rendes jogorvoslatra terjed ki, ebből következően a felülvizsgálat az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog tartalmával nem áll alkotmányjogi összefüggésben {lásd: 3242/2015. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [24]}.” {3464/2021. (XI. 3.) AB végzés (a továbbiakban: Abv.), Indokolás [39]}

- [33] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó nem volt elzárva a jogorvoslati jogának a gyakorlásától, hiszen mind fellebbezéssel, mind felülvizsgálati kérelemmel élt. E helyütt utal az Alkotmánybíróság arra is, hogy az indítványozó fellebbezése részben sikerre is vezetett, a jogerős döntés az indítványozó által fizetendő értékkiegyenlítés összegét leszállította.
- [34] Az Alkotmánybíróság – fent ismertetett gyakorlatára is figyelemmel – megállapította, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése és a támadott bírói döntés között az indítványozó által előadott érvelés mentén alkotmányjogilag értékelhető összefüggés nem mutatható ki (lásd hasonlóan: Abv., Indokolás [39]).
- [35] 4.5. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában törvényességi kérdéseket vetett fel, az alapügyben eljáró bíróságok jogértelmezésének és jogalkalmazásának kritikáját fogalmazta meg. Tévesnek tartja az ügyében hozott kúriai döntést és az ennek folytán jogerőssé vált elsőfokú ítéletet, s valójában egy számára kedvező tartalmú új döntés meghozatalát kívánja elérni. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint azonban „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [36] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 29. § szerinti befogadhatósági feltételeknek, mert nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét alátámasztaná, ezért azt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra is visszautasította.

Budapest, 2024. december 17.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró